

WIARUS POLSKI.

Wychodzi na wtorek, czwartek i sobotę z dodatkiem religijnym p. t.: „Nauka Katolicka“ i z dodatkiem humorystyczno-satyrycznym p. t.: „Zwierciadło.“ Przedpłata kwartalna na pocztę i u listowych wynosi 1 mr. 50 fen., a z odnośnieniem do domu 1 mr. 75 fen. „Wiarus Polski“ zapisany jest w cenniku pocztowym pod literą T. nr. 117. — W księgarni w Bochum 1 mr. 25 f. a z odnośnieniem do domu 1 mr. 75 fen.

MÓDL SIĘ I PRACUJ!

Za inseraty płaci się za miejsce rządka drobnego druku 15 fen., a za ogłoszenia zamieszczone przed inseratami 40 fen. Kto często ogłasza otrzyma odpowiedni opust czyli rabat. Za tłumaczenie z obcych języków na polski nie się nie płaci. Listy do Redakcyi, Drukarni i Księgarni należy opłacić i podać w nich dokładny adres piszącego. Rękopisów się nie zwraca. Nazwisk korespondentów bez ich upoważnienia nie wskazuje się.

Nr. 154.

Bochum, czwartek, 29 grudnia 1898.

Rok 8.

Redakcja, Drukarnia i Księgarnia znajduje się przy Maltheserstrasse 17a na dole. — Adres: Wiarus Polski, Bochum.

Rodzice polscy! Uczcie dzieci swe mówić, czytać i pisać po polsku! Nie jest Polakiem, kto potomstwu swemu nie nauczy się pozwoli!

Zaproszenie do przedpłaty.

Rok się kończy, czas więc odnowić przedpłatę na pierwszy kwartał roku 1899, czyli na styczeń, luty i marzec.

„Wiarus Polski“

wychodził będzie pod tymi, co dotąd, warunkami, a więc przedpłata wynosi na całe trzy miesiące

tylko 1 markę 50 fen.

a z odnośnieniem do domu 25 fen. więcej.

Trzy dodatki:

„Naukę Katolicką“,

tygodniowy dodatek religijny,

„Głos górników i hutników“,

pismo zajmujące się sprawami robotniczymi i „Zwierciadło“,

w którym drukujemy różne piękne wiersze itd. otrzymuje każdy abonent „Wiarusa Polskiego“ zupełnie bezpłatnie.

Premia

dla abonentów „Wiarusa Polskiego“.

Każdy, kto na przyszły kwartał zapisze sobie „Wiarusa Polskiego“ i oprócz tego nadeśle

1 markę 90 fen.

do ekspedycji, otrzyma franko jako premię sliczny

portret Adama Mickiewicza,

olejodruk wykonany ku uczczeniu setnej rocznicy urodzin wieszczka.

Jest to kopia z oryginału Stanisława Heymana, artysty, który wykonał portret wielkiego wieszczka naszego podług wskazówek, jakich mu udzielił syn poety. Reprodukcja obrazu jest doskonałą pod względem wykonania, i posiada istotną wartość artystyczną, co potwierdza krytyka znawców, którzy bardzo pochlebnie o niej się wyrażają.

Obraz ten mogący być prawdziwą ozdobą każdego domu polskiego, ma 60 centymetrów wysokości, a 40 cm. szerokości, a kosztuje w handlu księgarskim 3 marki.

Kto sam odbierze portret ten z księgarni „Wiarusa Polskiego“, płaci tylko

1 markę 60 fen.

Spodziewamy się, iż Rodacy chętnie skorzystają z tak znacznegoniżenia ceny i licznie nabywać będą portret wspomniany.

Gazetę trzeba jak zwykle zapisać na pocztę i tam 1,75 mr. zapłacić, a na portret Adama Mickiewicza należy osobno przesłać do ekspedycji 1,90 m.

Polacy na obczyźnie.

Wattenscheid. Niedawno czytałem w „Wiarusie Polskim“ zachętę, aby młodzieńcy zakładali Bractwa Różańcowe. Myśl tę tylko pochwalić mogę i proszę Rodaków, aby się postarali o zamienienie w czyn tych zamiarów.

Zwracam się też do Rodaków na obczyźnie z wezwaniem, aby licznie zapisywali na przyszły kwartał „Wiarusa Polskiego“. Cieszę się też, że zdołałem trzech Rodaków nakłonić, aby sobie na nowy kwartał pismo nasze zapisali. Gdyby wszyscy czytelnicy tak samo uczynili, wtedy „Wiarus Polski“ nabrałby nowych sił, aby dla nas wychodźców pracować. Kto „Wiarusa Polskiego“ sobie zapisze, ten nigdy tego nie pożałuje. Pominę wszystko inne, a zwrócę tylko uwagę na bardzo pouczające artykuły i różne pożyteczne nauki, jakie się mieszczą w każdym „Głosie górników i hutników“. Każdy robotnik winien bacznie ten bezpłatny dodatek do „Wiarusa Polskiego“ czytywać, a niejedną przez to odnieść może korzyść. Jako wierny czytelnik proszę wszystkich współczytelników, aby rozszerzali nasz organ, „Wiarusa Polskiego“.

Pomnik Mickiewicza w Warszawie.

Rok dobiegający do końca, to w całym tego słowa znaczeniu rok Mickiewiczowski, bo w tym roku przypadła na niedzielę 24 grudnia, w wigilię Narodzenia Pańskiego, setna rocznica urodzin tego wieszczka. To też nie dziwi, że przez cały rok odbywały się po całym kraju i po za granicami, gdzie przebywają Polacy uroczyste obchody, poświęcone pamięci jego, a w dwóch stolicach dawnej Polski: w Krakowie i Warszawie, stanęły wspaniałe pomniki Adama, świadczące o bezgranicznej czci i miłości, jaką cały naród otacza jego pamięć.

Odstąpienie pomnika w Warszawie odbyło się w wigilię Bożego Narodzenia 24 grudnia br. w sposób następujący:

Około godz. 8 z rana plac pomnikowy i wszystkie dostępne dla publiczności miejsca dokoła zalane już były czarniawą głów ludzkich masą. A jak okiem sięgnąć, z okien domów okolicznych wychylały się tysiące twarzy w naprężonym oczekiwaniu.

O godz. 9 m. 50 rano przybyli z seminarium duchownego na plac pomnika J. E. ksiądz arcybiskup warszawski Wincenty Chościak-Popiel w towarzystwie księży kanoników: Matuszewskiego i Łyszkowskiego, tudzież ks. kapłana Rostworowskiego i ks. Trompetelera.

W chwilę potem Henryk Sienkiewicz wprowadził córkę Adama Mickiewicza, Maryę Tadeuszową z Mickiewiczów Gorecką, wraz z synem dr. Ludwikiem Goreckim.

Przed samą dziesiątą na stopniach granitowego tarasu ponad głowami tłumu, a u stóp pomnika ukazały się znajome twarze członków komitetu, Cypryan Godebski (twórca pomnika) stanął w pośród nich, jako pierwszy robotnik wielkiego dzieła. Na parę sekund przed dziesiątą, na znak (dany ręką przez Henryka Sienkiewicza), orkiestra, cała złożona z dętych instrumentów, pod wodzą Münchheimera, zaintonowała modlitwę z „Halki“. Brzmiało to, jak chorał męskich piersi. Równocześnie obłony, otulający pomnik, poczęły się kołysać i od przodu rozchyliły się na dwie strony, odsłaniając całą postać Poety.

Rozchyliły się i obnażyły głowy całego tłumu. Ruch ten powtórzył się na najdalszych balkonach.

W tej samej chwili ostatnie zwoje obłony spadły, odsłaniając czoło wieszczka.

Wszystkie oczy podniosły się ku niemu.

W ciszy rozległy się słowa modlitwy

Ksiądz prałat Jan Siemiec, przybrany w kapę, jako proboszcz parafii św. Antoniego, w której obrębie położony jest pomnik, dopełnił właściwego obrządku poświęcenia miejsca, na którym się pomnik wnosi.

Uczestniczyli w tym obrzędzie dwaj wikaryusze parafii. Po odmówieniu modlitw ks. prałat Siemiec, skłoniwszy się przed ks. Arcybiskupem, ujął w dłoń kropidło, poświęcił najprzód okół, i obszedł procesjonalnie w około pomnik, kropiąc wodą święconą plac, na którym wznosi się spiżowa postać naszego wieszczka.

Powróciwszy od prawej strony, ks. prałat Siemiec wszedł na stopnie pomnika i ztąd po trzykroć pokropił wodą święconą zgromadzonych.

I znowu na znak Sienkiewicza rozległ się poważne dźwięki orkiestry, grającej poloneza z „Halki“. Przez chwilę kilka jeszcze płynęły te dźwięki majestatyczne. I w głębokiej ciszy rozchodzili się z przed pomnika zgromadzeni.

Odmówienia przy tej uroczystości nie było żadnego.

Dzieje powstania pomnika są bardzo krótkie, obejmują okres zaledwie półtoraroczny. Myśl wzniesienia pomnika na publicznym placu w Warszawie podał warszawski tygodnik „Głos“. Cała prasa go poparła, a Henryk Sienkiewicz zabrał się do rzeczy. Po uzyskaniu zezwolenia władz, utworzył się komitet z dwunastu z ks. Michałem Radziwiłłem, jako wiceprezesem. Dnia 24 maja 1897 wydano odezwę do składania ofiar na pomnik, a po upływie dni 50, tj. 14 lipca tegoż roku składki zamknięto. W ciągu tego krótkiego czasu złożono 236 tysięcy rubli. Na sumę tę złożyło się mniej więcej 150 tysięcy. Komitet bezrozpisywania konkursu upowierzył dnia 7 września 1897 wykonanie pomnika Godebskiemu — i dziś ten pomnik już odstąpiony.

Opis pomnika podamy w przyszłym numerze.

Ziemię polskie.

* Z Prus Zach., Warmii i Mazur.

Pelplin. Nowy biskup diecezji chełmińskiej. Biskupem diecezji chełmińskiej został — jak już donosiliśmy — wybrany w Pelplinie przez kapitułę ks. dr. Augustyn Rosentreter.

Poprzednio przed wyborem zostało odprawione uroczyste nabożeństwo, poczem po wyborze zapowiedziano z ambony zgromadzonym w kościele wiernym, iż wybór padł na kanonika ks. dr. Rosentretera.

Nowo wybrany biskup jest dzieckiem diecezji chełmińskiej, gdyż się urodził w powiecie chojnickim w Prusach Zachodnich. Liczy obecnie 54 lata. W roku 1870 został wyświęcony na kapłana przez śp. biskupa Marwicza; pierwszą działalność kapłańską rozpoczął jako wikaryusz w mieście Nowem, poczem został powołany, skutkiem wybitnych zdolności, na profesora seminarium duchownego w Pelplinie.

W czasie walki kulturalnej zamknięto seminarium, a ks. Rosentreter udał się na studia do Rzymu. W r. 1881 został mianowany dyrektorem seminarium nauczycielskiego w Kościerzynie. Po otwarciu seminarium duchownego został znów profesorem a nawet regensem tegoż, a zarazem instalowany na kanonika

za feyng sprzedać niemieckich towarów. Wszędzie mi powiadają: „Podziękuj pan wydalaniom Duńczyków z północnego Szlezewiku. Słowem bardzo wielkie tu panuje rozgoryczenie na Niemców.

Pamiętniki Bismarcka spotkały się z silną krytyką kilku wybitnych parlamentarzystów niemieckich, z którymi pierwszy kanclerz zostawał w bliskich stosunkach. Najostrzej jednak wystąpił jeden z dawnych przywódców liberalnego stronnictwa, pomocnik Bismarcka w przeprowadzeniu waluty złotej, Bamberger. Ponieważ w „Pamiętnikach“ znajdują się same tylko czułe wspomnienia o „starym panu“, to jest o cesarzu Wilhelmie I, który jakoby nie mógł żyć i myśleć bez Bismarcka, przeto Bamberger dowodzi, że przeciwnie Wilhelm I, trzymając Bismarcka, składał dowód wielkiego poświęcenia osobistych uczuć dla interesów państwa, bo go nie cierpiał, i chociaż starał się to ukryć, jednakże raz powiedział do Bambergera: Nie masz pan pojęcia, jak trudno być nawet cesarzem przy takim kanclerzu.“ Bismarck opowiada w swych „pamiętnikach“, że zaczął wojnę z katolikami tylko dla tego, ponieważ byli oni przyjaciółmi Polaków. Natomiast Bamberger utrzymuje, że niepoohamowana niechęć do Kościoła katolickiego była zawsze stałym uczuciem Bismarcka.

Z różnych stron.

Bochum. Kto jeszcze nie zapisał na pocztę „Wiarusa Polskiego“ na pierwszy kwartał 1899 r. winien to uczynić niezwłocznie. Tak samo trzeba znajomych nakłaniać do zaabonowania pisma naszego.

Bochum. Z powodu [niedopatrzania sądu został pewien robotnik z Bochum na wielkie nieprzyjemności narażony. Tutejszy sąd ławniczy skazał go z powodu żebrania na 2 tygodnie więzienia, którą to karę zaraz odsiedział. Pomimo to, skoro wyrok stał się prawomocny wysłano za nim list gończy, z powodu czego niebawem w Witton został aresztowany. Sąd okręgowy w Bochum nakazał go puścić. Gdy się następnie udał do Hagen, został jednak powtórnie aresztowany, a gdy po licznych staraniach uwolniony został i udał się

do Schwelin, spotkał go ten sam los po raz trzeci. Teraz dopiero po trzech dniach na rozkaz sądu bochumskiego został puszczony na wolność.

Bruch. Górnik Andrzej Do laciński umarł niespodzianie, rażony paraliżem.

Wanne. Ks. prob. Hertkens został mianowany inspektorem lokalnym szkół katolickich swej parafii.

Recklinghausen. Górnicy, którzy w kopalni „General Blumenthal“ od 25 lat pracują otrzymali na gwiazdkę znaczny podarek od zarządu kopalni.

Horsthausen przy Herne. W kopalni „Friedrich der Grosse“ nastąpił onegdaj wybuch gazów, spowodowany przez niedozwolone otworzenie lampy. Ośmu górników zostało znacznie poparzonych. Okaleczeni zostali: Aug. Klöpffer, H. Vietz, Fr. Baunwietz, Marcin Orzek, Karol Sorge, Fr. Reusert, Rob. Sandler i Władysław Olszewski. „Gelsenkirchener Ztg.“ pisze, że nieszczęście spowodował polski robotnik. Czy tak jest rzeczywiście, nie wiemy. W każdy razie upominamy Rodaków, aby zawsze zachowali wszelką ostrożność i zastósowali się do obowiązujących przepisów, mających na celu ochronę zdrowia i życia górników.

Krefeld. Zanosi się na bezrobocie zatrudnionych przy fabrykacji pluszu robotników.

Roźmaitości.

Ludzie w sędziwym wieku. Dokonany w roku zeszłym w Rosji spis ludności, ujawnił wielką liczbę ludzi w sędziwym wieku. W każdej niemal gubernii mieszka około 400 ludzi, liczących więcej niż 100 lat. Wobec ciekawego tego faktu do wszystkich tych osób rozesłano kwestyonaryusze z szeregiem pytań co do sposobu życia, żywienia się, warunków pracy itp.

Cesarz Wilhelm zabił na łowach w Springe 46 odyńców, a otoczenie 179. Dwa najpiękniejsze okazy zabił cesarz wypchać i ustawić w zamku łowieckim. Łowy takie odbywają się szybko. Cesarz i uczestnicy stoją na rusztowaniach w lesie, koło których zaganiacze przepędzają zwierzynę. Cesarzowi podają strzelcy przyboczni broń nabitą, tak, że w minucie kilka razy strzelać może. Tym ra-

zem strzelał cesarz z nowej fuzyi systemu Maksima; lufa jej nie jest dłuższą nad stopę. Z fuzyi tej strzela się 10 razy bez nabijania.

Blisko 35,000 urzędników pocztowych — niższych stopni, otrzyma dość znaczne podwyższenie płacy, i tak 20200 listowych pobierać będzie zamiast 900 m. 1000 mr. — 14,000 wiejskich listowych zamiast 600—900, — 2000 szafierów i listowych o 300 marek więcej, niż dotychczas itp.

Od ekspedycyi.

Pan J. Adamski, Wanne. Ogłoszenie towarzyskie otrzymaliśmy do sobotniego numeru zapóźno.

Nabożeństwo polskie.

(Uprasza się na zmiany uważać.)

Od 31 grudnia do 2-go stycznia w **Elberfeldzie.** Kazanie 1 stycznia po południu.

Od 5 stycznia do 7 stycznia w **Horst** nad Rmszera dla katolików polskich w **Horst i Buer.** Kazanie 6 stycznia po południu.

Od 7 stycznia do 9 stycznia (albo i dłużej, według potrzeby) w **Bruchu.** Kazanie 8 stycznia po poł.

Od 13 stycznia do 17 stycznia w **Bottröpie.** Kazanie w niedzielę 15 stycznia po poł.

Od 21 stycznia do 22 stycznia w **Duisburgu.**
O. Roch.

Kwit do zapisania „Wiarusa Polskiego“.

Postbestellungs-Formular.

Ich bestelle hiermit bei dem Kaiserlichen Postamt ein Exemplar der Zeitung „**Wiarus Polski**“ aus Bochum (Zeitungspreisliste 123 2. Abth. S. 403) für die Monate Januar, Februar und März 1899 und zahle an Abonnement und Bestellgeld 1,75 Mk.

Podpis i dokładny adres zamawiającego.

Obige 1,75 M. erhalten zu haben, bescheinigt!

1899

Koło polskich śpiewaków „Harmonia“ w Rotthausen donosi swym członkom, iż dnia 1 stycznia 1899 odbędzie się obór nowego zarządu o godzinie 3 po południu u p. St. Pfülb. O liczny udział uprasza
Zarząd.

Towarzystwo św. Stanisława Biskupa w Schalke donosi swym członkom, iż w niedzielę 1 stycznia w Nowy Rok po południu o godz. 4 odbędzie się wspólna „gwiazdka“ na którą się wszystkich członków z żonami i dziećmi zaprasza. Goście mile widziani. O jak najliczniejszy udział i o punktualne przybycie na gwiazdkę uprasza
Zarząd.

Towarzystwo św. Wojciecha w Röhlinghausen donosi swym członkom, iż w Nowy Rok odbędzie się **walne zebranie** i obór nowego zarządu o godz. 4 po południu. Zarząd i rewizorowie kasy winni się stawić o godz. 2. O punktualne stawienie się prosi
T. K o Ń c z a k, sekretarz.

Towarzystwo św. Józefa w Osterfeld donosi swym szanownym członkom, iż „gwiazdkę“ obchodząc będziemy w Nowy Rok o godz. 1/2 4. Będzie także teatr odebrany. O jak najliczniejsze zgromadzenie się członków z rodzinami oraz gości prosi
Zarząd.

Koło śpiewaków polskich „Sokół“ w Ueckendorf donosi swym wszystkim członkom, iż w Nowy Rok o godz. 1 po południu odbędzie się posiedzenie w następującym porządku: 1) płacenie miesięcznych składek, 2) sprawozdanie kasy z całego roku, 3) obór nowego zarządu, 4) wpis nowych członków, a w końcu wolne piwo od p. Serres. O jak najliczniejsze zebranie się uprasza
Zarząd.

Wiec w sprawie opieki duchowej w Essen

odbędzie się w niedzielę **8 stycznia o godz. 1/2 4 po południu** na sali p. Möllera, przy ul. Schützenbahnstr. Nasamprzód zda komitet i delegacja wysłana do Kolonii sprawę z wyniku dotychczasowych swych czynności, a prócz tego będą obrady co dalej czynić w tej sprawie należy. Rodaków z dekanatu esseńskiego uprasza się o liczny udział w wiecu. Na pokrycie kosztów pobierać się będzie 10 fen, wstępnego.

W imieniu komitetu
Wacław Funtowicz.

Za inseraty i klaumy redakcyja w obec publiczności nie odpowiada.

R. Marszałkiewicz krawcowa,

Bochum, Alleestr. nr. 113 na pierwszym piętrze, poleca się do wykonywania **wszelkich robót** w zakresie krawieczyzny wchodzących. Przyjmuje też dziewczęta w naukę pod korzystnymi warunkami.

Olej z kopyt

do maszyn do szycia i kółców (wylocyp.) firmy **H. Möbius & Sohn w Hanowerze,** można nabyć we wszystkich epszych składach.

Portret

Adama Mickiewicza,

bardzo pięknie wykonany. Cena 3 marki, z przesyłką 3,25 mr. Do nabycia w księgarni „Wiarusa Polskiego“ w Bochum.

Figury Świętych Pańskich.

Serce Jezusa, Serce Maryi, św. Barbary, św. Jadwigi, św. Wojciecha, św. Józefa, św. Alojzego i wiele innych poleca w różnych wielkościach i po różnych cenach. Księgarnia „Wiarusa Polskiego“ w Bochum.

Kropielniczki:

porcelanowe, złoczone i kolorowe do powieszania; kropielniczki „aniołki“ z muszlami i inne.

Księgarnia „Wiarusa Polskiego“ w Bochum.

Blumenthal.

Półroczne **walne zebranie** Towarzystwa św. Józefa odbędzie się dnia 1 stycznia roku 1899 o godzinie 3 po południu w lokalu pana Klücza przy ulicy długiej nr. 42, na które zaprasza się wszystkich członków. O jak najliczniejsze przybycie uprasza się. — Goście mile widziani.
Zarząd.

Powinszowanie.

Od zaczęcia świata ludziom winszowane i to szczerem sercem choć pisać nie umiano, a tem bardziej teraz wyuczono wyrazić przez pismo życzenia. W dzień św. Jana w dzień tak wspaniały mam honor winszować sercu przyjemnemu

Janowi Cybertowiczowi

życzę ci zdrowia, szczęścia i fortuny, a po śmierci w niebie złotej korony. Tem kończę wyrazy, czy się stało, co pióro to moją ręką pisało. — Zawsze szczerze życzliwy twój ciec kochający brat
Ign. Cybertowicz, Horst n. Ruhra.

Powinszowanie.

Szanownemu Panu przewodniczącemu **Adamowi Przewoźnemu** i wszystkim członkom **Tow. św. Walentego w Bickern** w dzień godnych Imienin składamy serdeczne życzenia zdrowia, szczęścia i błogostawieństwa świętego i życia jak najdłuższego.

Na okręgu ziemi tyle jest kościołów, * U Boga w niebie tyle jest Aniołów, * Przez błękit idzie taka mleczna droga, * Gdyby to wiedzieć, gdzie ukłknąć trzeba, * Na uskrzydłonych zawołać do nieba * Po srebrnych gwiazdach zająć do Pana Boga. * Te szczerze w pogodzie rozkwitłe życzenia, * Te więc raczcie przyjąć w dniu Waszych Imienia. Wykrzykujemy: niech żyją! Członkowie Tow. św. Walentego.

Cygara

we wielkim wyborze (przeszło 50 gatunków) od 2 mr. 85 fen. aż do 17 marek za 100 sztuk.

Papierosy

z fabryki J. F. Komendzińskiego w Dreźnie, M. J. Bo-stanyoglo w Moskwie, Kyriazi Frires w Kairo poleca

F. Schnettelker, Castrop.

Ignacy Jankowski w Wanne.

Donoszę szanownym Rodakom i rodaczkom w Wanne-Bickern i okolicy, iż mój

skład towarów kolonialnych

bardzo bogato jest zaopatrzony w rozmaite artykuły spożywcze, a oprócz tego w wełnę, szkapetki, cygarniczki, fajki, grzebienie, papier z polskimi napisami, powinszowania na Nowy Rok, polskie wiązarki, a wszystko po niższych cenach od 15 grudnia b. r. Kochany Rodaku i Rodaczko idź więc po tanie a dobre towary do

Ignacego Jankowskiego
w Wanne, przy ulicy Apothekerstr. nr. 4.

Przedewszystkiem zwracam uwagę na jabłka, bo ta-
kowe sprzedają tanio, gdyż kupiłem cały wagon, to jest 200
centnarów z Polski. Sprzedają funt po 10 fen.

Czapki maciejówki

nagrodzone dla swej doskonałości

złotym medalem

a znajdujące się w przeszło 200
składach w Wiel. Księstwie Pozn.,
Prusach Zachodnich i na Ślązku
mają w Westfalii na sprzedaż:

p. Fr. Janowski w Bruchu;

p. Walenty Banach w Wan-
ne II;

p. A. Wojczyński, Gelsen-
kirchen, Bahnhofstr. 15:

W każdej czapce znajduje się
obok **oddrukowana marka**
fabryczna, na co proszę przy
kupowaniu uważać.

Dalsze składy chętnie urządzam.

C. ADAMSKI

POZNAŃ

BAZAR.

C. Adamski, Poznań, Bazar.

Fabryka czapek założona w r. 1854.

Ludwik Jockel

skład zegarów i towarów złotych
w Bruchu
przy ulicy Marienstr.

poleca:

Regulatory bijące od 10 mr. pocz.
Zegary ściennie bijące od 5 mr.
począwszy. Złote zegarki damskie
od 18 mr. począwszy. Złote ze-

garki dla mężczyzn od 40 mr. począwszy. Srebrne
zegarki dla mężczyzn i niewiast na 10 kamieniach
tylko 12,50 mr. Najlepsze zegarki stalowe na czar-
no oksydowane dla niewiast i mężczyzn na 10 ka-
mieniach, **najrzetelniejszy zegarek, jaki**
istnieje tylko 12,50 mr. Srebrne zegarki kluczy-
kowe i remontoir z Matką Boską i t. d. od 15 mr.
Najlepsze budziki od 2,50 mr. począwszy. Towary
złote i pierścionki ślubne bajecznie tanio!

Tylko najlepszy towar! Trzyletnia gwarancja!

Rodacy!

Ządajcie wszędzie
papierosów wyro-
bu polskiego, popie-
rając przez to przemysł
własny!

Ulubione gatunki, jako to: „Smyr-
na“, „Mickiewicz“, „Raj-
skie“, „Samsonfort“, „No-
blesse“, „Sokoły“, „Kościu-
szko“, „Sulejka“, „Ottoman“,
„Amatorskie“, „Sobieski“
odznaczają się specjalnie jedną i
wyborową mieszanką.

Do nabycia we wszystkich skła-
dach cygar i kolonialnych w West-
falii i Nadrenii.

Fabryka papierosów „Patria“

Ganowicza i Wlekińskiego
w Poznaniu.

Pod złotym lwem

(Zum goldenen Löwen)

Rudolf Köpp,

Marktstr. nr. 21 OBERHAUSEN, Marktstr. nr. 21.

Największy skład kapeluszy, czapek i parasoli.

Towary kożuchowe własnej roboty.

Dostawca miejscowych i kilku zamiejscowych towarzystw pol-
skich. Dostarczam towarzystwom czapki, pałasze, czapki do chorągwi,
szarfy itd. po cenach najtańszych.

Kto jeszcze nie zrobił próby,

niech nie zaniedba kupić na próbę

kawy zwanej „Vulkan“ („Vulkan-Kaffe“).

Mieszanki tej ściśle naturalnie palonej kawy ziarnistej
mają najwięcej aromatu, są najsilniejsze i najtańsze.

Czysto smakujące kawy od 70 fen. pocz.
aż do najlepszych od 1,80 za funt pocz.

Czysto smakująca kawa połupana od 42 fen.
Odpadki kawy po 50 i 60 fen. za funt.

Każda oszczędna gospodyni niech zrobi próbę.

Specjalny Józef Hecking.

skład kawy

Miejsca sprzedaży:

w **Bochum** przy ulicy Friedrichstr. 1 i Königstr. 26; w **Herne**, Kirchplatz
nr. 1 (naprzeciw kościoła ewangelickiego); w **Witten** przy ul. Bahnhofstr. 32;
w **Gelsenkirchen** przy ulicy Bahnhofstr. nr. 32 i Bochumer Strasse nr. 20;
w **Steele** przy ulicy Berliner Stasse nr. 14.

Kantyczki

prawdziwe krakowskie w
pięknej oprawie. Cena 1,20
mr., z przesyłką 1,30 mr.

Adres: „**Wiarus Pol-
ski**“, Bochum.

Stęple

wszelkiego rodzaju
dla towarzystw

i osób prywatnych,

poprawnie po polsku wykonane

poleca i dostarcza

w najkrótszym czasie

Księgarnia „**Wiarusa Polskiego**“
w Bochum.

Skrzypce

od 5 marek począwszy, pudełka do nich od 80 fen. począwszy.
Tak samo wszystkie inne przybory np. **smyczki, struny,**
podstawki itd. najtaniej dostarcza mój skład wysyłkowy in-
strumentów muzycznych.

Cenniki darmo i franko. Wysyłka tylko za zaliczką po-
cztową. Zamiana dozwolona.

Ludwik Jockel, Bruch (Westf.)

Głos Synogarlicy

na pustyni świata tego jęczącej, to jest: duszy chrześci-
ańskiej rozmyślenia, do Pana Boga, wiecznego ulubieńca
wz ychania, w chrześcijańskiej doskonałości ćwiczenia.

Ares: „**Wiarus Polski**“ Bochum.

Welsch i Friebe,

skład zegarków i towarów złotych.

Bethovenstr. 21. Bochum, Bethovenstr. 21.

ulica poprzeczna ulicy Marienstr. niedaleko rynku Moltkeplatz

polecają

na zbliżający się Nowy Rok:

Zegarki niklowe od 6 mr. począwszy

Srebrne zegarki rem. dla mężczyzn od 12 mr. pocz.

Srebrne zegarki rem. dla pań od 13 mr.

Złote zegarki damskie od 22 mr. pocz.

Regulatory, 14 dni chodzące i bijące (żaden fabry-
kat amerykański) od 18 mr. pocz.

Budziki od 2,40 mr. począwszy,

Regulator,

który przedstawia niniejszy obrazek, chodzi 14 dni i
bije godziny i półgodziny, a kosztuje tylko **18 marek**.
Jest to dobry fabrykat niemiecki. Długość wynosi 105
cm., szerokość 38 cm.

Mamy też na składzie wielki wybór łańcuszków,
broszek, kolczyków, **pierścionków ślubnych, sy-**
gnetów i t. d. po zadziwiająco tanich cenach.
Na wszystkie zegarki dajemy najdalej idącą
gwarancją!

Reparacye

wykonywamy **dobrze i tanio.**

